

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
Visayas Avenue, Diliman, Quezon City
Tel Nos. (632) 929-6626 loc. 2113; 1070 Fax (632) 926-2567
E-mail: officeofuseccuna@denr.gov.ph; website www.denr.gov.ph

MEMORANDUM

TO : THE REGIONAL EXECUTIVE DIRECTORS
Department of Environment and Natural Resources
Regions 2 and 4B

THE REGIONAL DIRECTORS
Mines and Geo-Sciences Bureau
Regions 2 and 4B

FROM : THE UNDERSECRETARY
Field Operations-Luzon, Visayas and Environment

**SUBJECT : DIALOGUE CONDUCTED BETWEEN THE DEPARTMENT OF
ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES AND THE
INDIGENOUS PEOPLES GROUP WITH REPRESENTATIVES
FROM THE LEGAL RIGHTS CENTER**

DATE : AUG 01 2023

Forwarding herewith the report of the dialogue conducted between the Department of Environment and Natural Resources (DENR) and the indigenous peoples (IPs) group with representatives from the Legal Rights Center held on July 25, 2023 at the DENR-Central Office, in line with their State of the IPs' Address 2023.

Kindly refer to the issues raised within your respective areas of jurisdiction and provide needed assistance in accordance with the existing laws, rules and regulations on the matter. Directly communicate with the concerned individual/group and provide report to this Office citing document tracking number DENRCO-SCISSMCRD-2023-000120-B for record and monitoring purposes.

For compliance.

ATTY. JUAN MIGUEL T. CUNA, CESO I

Cc: Stakeholder Management and Conflict
Resolution Division

Legal Rights Center

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Quezon City
Tel Nos. (02) 8-920-0689; (02) 8-925-8275
pahinarya: <http://www.denr.gov.ph> E-mail: web@denr.gov.ph

28 Hulyo 2023

MEMORANDUM

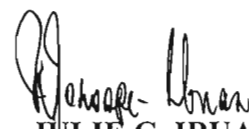
PARA SA : **PANGALAWANG KALIHIM**
Integrated Environmental Science

MULA : **HEPE**
Dibisyon ng Pangangasiwa ng mga Stakeholder at Pagsasaayos ng
Alitan o Stakeholders Management and Conflict Resolution Division
(SMCRD)

PAKSA : **DIYALOGO SA PAGITAN NG DENR AT NG MGA SAMAHAN NG
MGA KATUTUBO KASAMA ANG ILANG KINATAWAN NG
LEGAL RIGHTS CENTER (LRC)**

Magalang po naming isinusumite ang report ukol sa diyalogo na naganap noong ika-25 ng Hulyo ngayong taon na ginanap sa lobby.

Para po sa inyong kaalaman.

JULIE G. IBAN

cc: *Abo. Ricky Arzadon*
Mga Operasyon sa Larangan – Luzon, Visayas, at Kapaligiran

Maureen Reyes
Mga Operasyon sa Larangan - Mindanao

ULAT NG DIYALOGO

July 25, 2023

- PAKSA** : Diyalogo sa pagitan ng DENR at ng mga samahan ng mga katutubo kasama ang ilang kinatawan ng Legal Rights Center (LRC)
- MGA DUMALO** : John Mart M. Salunday – SAMAKANABA Association Inc.
Datu Jerry Kasila
Leticio L. Datuwata
Rosarie A. Inocida
Datu Dande A. Dinyan
Myrna P. Duyan
Dondon R. Kanala
Luis B. Paulino
Adelaida Matucol
Renier V. Albarracin
Frederic I. Lorenzo
Joan Caballero
Mai Taqueban – Executive Director-LRC
Mayz Daun – Legal Rights Center
Kristine Gerona – Legal Rights Center
Bernie Lavin – Legal Rights Center
-

Background:

Humiling ng Diyalogong Pang-nasyonal kasama ang Indigenous People ang opisina ng Legal Rights and Natural Resources Center (LRC) upang magsagawa at magplano ng State of Indigenous Peoples' Address 2023 (SIPA 2023) para sa ikauunghang at diskusyon ng iba't ibang urgent and emblematic cases ng land and environment conflicts sa mga ancestral domains at iba pang mga teritoryo ng mga katutubo, na kung saan ay personal na inilahad ng bawat indibidwal na dumalo sa SIPA 2023. Ang mga sumusunod ay ilan lamang sa mga napag-usapan sa pulong; Proyekto ng pagmimina ng gold at copper sa Tampakan, South Cotabato, Proyekto ng pagmimina ng gold at copper sa Didipio, Nueva Vizcaya, Proyekto sa Kaliwa Dam na sumasakop sa ilang bahagi ng Rizal at Quezon, at ang Integrated Forest Management Agreement ng M&S na sumasakop sa ilang lugar ng South Cotabato, Sultan Kudarat, at ng Maguindanao.

Highlights:

- Nagsimula ang diyalogo bandang 10:10 ng umaga.
- *Unang isyu.* Ito ay inilahad ni Datu Jerry Kasila na pumapatungkol sa Integrated Forest Management Agreement (IFMA) ng M&S company sa ilalim ng IFMA-18 na ayon kay Datu Kasila ay hindi dumaan sa tamang proseso partikular sa Free, Prior and Informed Consent (FPIC) ng mga katutubo. Ang inirereklamong kumpanya ay may expired na

kontrata mula pa sa taong 2022, kung kaya ay ito ay naisyuhan ng Cease and Desist Order.

Ayon sa tugon ni USec. Carlos Primo David, nariyan ang National Greening Program upang magkaroon ng balanseng environment sa pamamagitan ng reforestation at iba pa. Subalit ito ay aabutin ng halos isang taon dahil sa mahabang proseso ng FPIC na nagiging sanhi ng pagkapaso ng funding. Wika ni USec. David, ayon sa kanyang pagkakaalam ay nauna ang pagkakaroon ng IFMA bago ang CADT.

- *Ikalawang isyu.* Mula sa Puerto Prinsesa City, inilahad ni John Mart M. Salunday ang patungkol sa Non-Forest Products gaya ng rattan at almaciga, partikular sa halaga ng performance cash bond na sinisingil sa mga katutubo upang makakuha ng Non-Forest Products Permit (NFPP) na ayon sa mga kanila ay hindi nila makakaya ang nakasaad na halaga, P 60,000.

Ayon sa tugon ni USec. David, hindi maaaring magkaroon ng exemption ang mga IP sa pagbabayad ng performance cash bond para makapagkamit ng NFPP sapagkat ang naturang pera ay pangunahing inilalaan sa mga hindi inaasahang problema at aberya.

- *Ikatlong isyu.* Inilahad ni Datu Dande ang isyu na pumapatungkol sa isang proyektong pagmimina ng karbon o uling ng San Miguel sa South Cotabato. Ayon kay Datu Dande ang nasabing kompanya ay lumalagpas na sa kanilang boundaries kung kaya sila ay nangangamba na mawalan at direktang maapektuhan ng mga proyekto ng kumpanya.

Ayon kay Usec. David kung ang kumpanya ay patuloy pa rin sa operasyon, nangangahulugan ito na valid pa rin ang Environmental Compliance Certificate (ECC) ng nasabing kompanya at kung sakaling sa tingin nila ay lumalagpas na sa limit ang kompanya, inirekomenda ni USec. David na maghanda ng mga dokumentong magpapatunay sa paglabag ng San Miguel sa kanilang mga operasyon gaya ng litrato at GPS na ipa-plot sa mapa.

- *Ika-apat na isyu.* Inilahad din ni Datu Dande ang problema patungkol sa illegal tree cutting.

Ayon kay USec. David mas malakas ang kaso sa illegal tree cutting kung kaya magkakaroon ng matibay na aksyon laban sa inirereklaong kumpanya, kinakailangan lamang mapatunayan ng mga katutubo sa tulong ng litrato at GPS ng nasabing lugar at ng isinasagawang proyekto ng kompanya.

- *Ika-limang isyu.* Naglahad din si Dondon R. Kanala mula sa Ampatuan, Maguindano ng reklamo laban sa M&S company, partikular sa isyu ng tree cutting.

Gaya sa mga naunang reklamo, inirekomenda rin ni USec. David ang pangangalap ng mga ebidensiya gaya ng litrato at GPS na magpapatunay sa mga paglabag ng nasabing kompanya.

- *Ika-anim na isyu.* Mula sa Luac bayan ng Culion, Palawan. Inilahad ni Renier V. Acrabarracin sa DENR ang isyu patungkol sa quarrying na nagaganap na kanilang lugar na bahagi ng ancestral domain, kung saan ito ay primadong pinakikinabangan ng Sunlight Ecotourism Resort.

Pinunto ni USec. David na kahit hindi na kailangan pang idaan ng direkta sa DENR ang proyekto ng LGU, ito ay nangangailangan pa rin ng pag-apruba mula sa mga IP at dumaan sa FPIC, kung kaya ang inirekomenda muli ni USec. David ang pangangalap ng ebidensya na magpapatunay sa reklamo gaya ng mga litrato ng proyekto at GPS.

- *Ika-pitong isyu.* Ayon sa paglalahad ni Myrna P. Duyan, ang mga katutubong naninirahan kalapit sa proyekto ng Oceanagold ay nagugulumihanan sa mga pangyayaring may kinalaman sa renewal ng FTAA ng kompanya, kung kaya ay nais nilang malaman kung naisagawa ba ng DENR ang environment impact assessment bago aprubahan ang renewal ng FTAA ng nasabing kompanya.

Ayon sa naging tugon ni USec. David, ang kompanya ay kilala sa pagiging responsable pagdating sa mga operasyon nito, kung kaya ang naturang isyu ay sisilipin niya sa pamamagitan ng pagbatay sa mga legalities na kaugnay sa isyu upang makita kung mayroong bang paglabag na naisagawa ang kompanya.

- *Ika-walong isyu.* Inilahad ni Rosarie A. Inocida ang isyu mula sa Busuanga, Palawan na patungkol sa mga isyu ng resettlement na kung saan ang mga naninirahan sa lugar ay inaalok ng lupa na may particular na sukat upang mapaalis na sa kanilang mga tirahan. Dagdag pa ni Gng. Inocida, ikinababahala ng komunidad ay ang pamamahagi ng DAR ng lupa para sa pagsasaka mula sa sakop na lupain ng mga nagrereklamong indibidwal.

Ayon naman kay USec. David ang usaping resettlement ay hindi na bahagi ng serbisyo ng DENR at kung sakaling ipatigil ang operasyon ng partikular na organisasyon, maaaring akalain rin ng ibang organisasyon ay tigil na rin ang kanilang IFMA.

- Natapos ang diyalogo ng bandang 11:00 ng umaga.

Sa pagtatapos ng pulong, sinabi ni USec. Carlos Primo David na uunahin niya ang mga isyung nakikita niyang magagawan ng agarang aksiyon at solusyon. Ipinunto ni USec. David na upang magkaroon ng usad sa mga problema, ang mga pinaka-partikular na mga isyu muna ang kanyang uunahin at para sa pang-kalahatang problema ito ay kanyang pagtutuunan ng pansin at oras sa pamamagitan ng pagsilip ng iba't ibang legalities at pakikipag-ugnayan sa mga nasabing kompanya at organisasyon.

Inihanda ni:

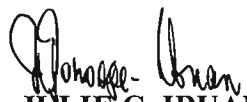
ERNESTINA JOSE

DMO IV

Hulyo 28, 2023

RDO

Itinala ni:

JULIE G. IBAN

HEPE

Dibisyon ng Pangangasiwa ng mga Stakeholder at Pagsasaayos ng Alitan - FOG

Hulyo 28, 2023

**PHOTOS DURING THE DIALOGUE OF USEC. CARLOS PRIMO DAVID AND IP
GROUPS WITH LEGAL RIGHTS CENTER (LRC)**

July 25, 2023

Upper Photo:

USec. Carlos Primo David shakes hand with Datu Dande A. Dinyan. Datu Dinyan's issue is about the performance cash bond that they are required to pay for cutting Non-Forest Products, like rattan and alamaciga resin.

Lower Photo:

USec. Carlos Primo David introduces himself as a geologist and scientist, he espouses that he may be able to answer some of their questions.

Upper Photo:

Rosarie A. Inocida (lady in white, third from the left) also raises her concern regarding the resettlement issue in Busuanga, Palawan. She said that they are starting to receive an offer from the company for a measured land areas in exchange for the land they are claiming.

Lower Photo:

Myrna P. Duyan (at extreme left, in black shirt and black mask) from Nueva Ecija questioned the legality of FTAA. USec. Carlos Primo David said that he cannot respond to said “big issue.”

Upper Photo:

USec. Carlos Primo David espouses to the IPs the meaning of “prior rights.”

Lower Photo:

After all were responded, USec Carlos Primo David requested to leave ahead to go to the Forest Management Bureau (FMB) to clarify some of those issues raised.

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
Document Action Tracking System
Document Routing Slip

Document No: DENRCO -SCISSMCRD-2023-000120-B **Print Date:** Friday, July 28, 2023

Sender: Ibuan, Julie G.

Address: SCIS - Stakeholders Management and Conflict Resolution Division
Visayas Avenue Diliman Quezon City

Subject: MEMO DTD 07/28/2023 DIYALOGO SA PAGITAN NG DENR AT NG MGA SAMAHAN NG MGA KATUTUBO
KASAMA ANG ILANG KINATAWAN NG LEGAL RIGHTS CENTER (LRC)

Addressee(s): Office of the Undersecretary for Field Operations - Luzon, Visayas and Environment (OUFOLVE), Office of the Undersecretary for Integrated Environmental Science (DENRCO-OUIES), Office of the Undersecretary for Field Operations-Mindanao (OUFOM)

CC Addressee(s):

Date/Time Received: 07/28/2023 03:24:00 PM

ROUTING AND ACTION INFORMATION				
FROM	DATE/TIME RECEIVED	FOR/TO	DATE/TIME RELEASED	ACCEPTANCE REMARKS/ACTION REQUIRED/TAKEN REMARKS/STATUS
	07/28/2023 03:30:29 PM	DENRCO - SCISSMCRD		
DENRCO - SCISSMCRD		OUFOE	07/28/2023 03:32:29 PM	

Slir Tachie

7-28-23

lead - 298

ULAT NG DIYALOGO

July 25, 2023

- PAKSA** : Diyalogo sa pagitan ng DENR at ng mga samahan ng mga katutubo kasama ang ilang kinatawan ng Legal Rights Center (LRC)
- MGA DUMALO** : John Mart M. Salunday – SAMAKANABA Association Inc.
Datu Jerry Kasila
Leticio L. Datuwata
Rosarie A. Inocida
Datu Dande A. Dinyan
Myrna P. Duyan
Dondon R. Kanala
Luis B. Paulino
Adelaida Matucol
Renier V. Albarracin
Frederic I. Lorenzo
Joan Caballero
Mai Taqueban – Executive Director-LRC
Mayz Daun – Legal Rights Center
Kristine Gerona – Legal Rights Center
Bernie Lavin – Legal Rights Center
-

Background:

Humiling ng Diyalogong Pang-nasyonal kasama ang Indigenous People ang opisina ng Legal Rights and Natural Resources Center (LRC) upang magsagawa at magplano ng State of Indigenous Peoples' Address 2023 (SIPA 2023) para sa ikauunghang at diskusyon ng iba't ibang urgent and emblematic cases ng land and environment conflicts sa mga ancestral domains at iba pang mga teritoryo ng mga katutubo, na kung saan ay personal na inilahad ng bawat indibidwal na dumalo sa SIPA 2023. Ang mga sumusunod ay ilan lamang sa mga napag-usapan sa pulong; Proyekto ng pagmimina ng gold at copper sa Tampakan, South Cotabato, Proyekto ng pagmimina ng gold at copper sa Didipio, Nueva Vizcaya, Proyekto sa Kaliwa Dam na sumasakop sa ilang bahagi ng Rizal at Quezon, at ang Integrated Forest Management Agreement ng M&S na sumasakop sa ilang lugar ng South Cotabato, Sultan Kudarat, at ng Maguindanao.

Highlights:

- Nagsimula ang diyalogo bandang 10:10 ng umaga.
- *Unang isyu.* Ito ay inilahad ni Datu Jerry Kasila na pumapatungkol sa Integrated Forest Management Agreement (IFMA) ng M&S company sa ilalim ng IFMA-18 na ayon kay Datu Kasila ay hindi dumaan sa tamang proseso partikular sa Free, Prior and Informed Consent (FPIC) ng mga katutubo. Ang inirereklamong kumpanya ay may expired na

kontrata mula pa sa taong 2022, kung kaya ay ito ay naisyuhan ng Cease and Desist Order.

Ayon sa tugon ni USec. Carlos Primo David, nariyan ang National Greening Program upang magkaroon ng balanseng environment sa pamamagitan ng reforestation at iba pa. Subalit ito ay aabutin ng halos isang taon dahil sa mahabang proseso ng FPIC na nagiging sanhi ng pagkapaso ng funding. Wika ni USec. David, ayon sa kanyang pagkakaalam ay nauna ang pagkakaroon ng IFMA bago ang CADT.

- *Ikalawang isyu.* Mula sa Puerto Prinsesa City, inilahad ni John Mart M. Salunday ang patungkol sa Non-Forest Products gaya ng rattan at almaciga, partikular sa halaga ng performance cash bond na sinisingil sa mga katutubo upang makakuha ng Non-Forest Products Permit (NFPP) na ayon sa mga kanila ay hindi nila makakaya ang nakasaad na halaga, P 60,000.

Ayon sa tugon ni USec. David, hindi maaaring magkaroon ng exemption ang mga IP sa pagbabayad ng performance cash bond para makapagkamit ng NFPP sapagkat ang naturang pera ay pangunahing inilalaan sa mga hindi inaasahang problema at aberya.

- *Ikatlong isyu.* Inilahad ni Datu Dande ang isyu na pumapatungkol sa isang proyektong pagmimina ng karbon o uling ng San Miguel sa South Cotabato. Ayon kay Datu Dande ang nasabing kompanya ay lumalagpas na sa kanilang boundaries kung kaya sila ay nangangamba na mawalan at direktang maapektuhan ng mga proyekto ng kumpanya.

Ayon kay Usec. David kung ang kumpanya ay patuloy pa rin sa operasyon, nangangahulugan ito na valid pa rin ang Environmental Compliance Certificate (ECC) ng nasabing kompanya at kung sakaling sa tingin nila ay lumalagpas na sa limit ang kompanya, inirekomenda ni USec. David na maghanda ng mga dokumentong magpapatunay sa paglabag ng San Miguel sa kanilang mga operasyon gaya ng litrato at GPS na ipa-plot sa mapa.

- *Ika-apat na isyu.* Inilahad din ni Datu Dande ang problema patungkol sa illegal tree cutting.

Ayon kay USec. David mas malakas ang kaso sa illegal tree cutting kung kaya magkakaroon ng matibay na aksyon laban sa inirereklaong kumpanya, kinakailangan lamang mapatunayan ng mga katutubo sa tulong ng litrato at GPS ng nasabing lugar at ng isinasagawang proyekto ng kompanya.

- *Ika-limang isyu.* Naglahad din si Dondon R. Kanala mula sa Ampatuan, Maguindano ng reklamo laban sa M&S company, partikular sa isyu ng tree cutting.

Gaya sa mga naunang reklamo, inirekomenda rin ni USec. David ang pangangalap ng mga ebidensiya gaya ng litrato at GPS na magpapatunay sa mga paglabag ng nasabing kompanya.

- *Ika-anim na isyu.* Mula sa Luac bayan ng Culion, Palawan. Inilahad ni Renier V. Acrabarracin sa DENR ang isyu patungkol sa quarrying na nagaganap na kanilang lugar na bahagi ng ancestral domain, kung saan ito ay primadong pinakikinabangan ng Sunlight Ecotourism Resort.

Pinunto ni USec. David na kahit hindi na kailangan pang idaan ng direkta sa DENR ang proyekto ng LGU, ito ay nangangailangan pa rin ng pag-apruba mula sa mga IP at dumaan sa FPIC, kung kaya ang inirekomenda muli ni USec. David ang pangangalap ng ebidensya na magpapatunay sa reklamo gaya ng mga litrato ng proyekto at GPS.

- *Ika-pitong isyu.* Ayon sa paglalahad ni Myrna P. Duyan, ang mga katutubong naninirahan kalapit sa proyekto ng Oceanagold ay nagugulumihanan sa mga pangyayaring may kinalaman sa renewal ng FTAA ng kompanya, kung kaya ay nais nilang malaman kung naisagawa ba ng DENR ang environment impact assessment bago aprubahan ang renewal ng FTAA ng nasabing kompanya.

Ayon sa naging tugon ni USec. David, ang kompanya ay kilala sa pagiging responsable pagdating sa mga operasyon nito, kung kaya ang naturang isyu ay sisilipin niya sa pamamagitan ng pagbatay sa mga legalities na kaugnay sa isyu upang makita kung mayroong bang paglabag na naisagawa ang kompanya.

- *Ika-walong isyu.* Inilahad ni Rosarie A. Inocida ang isyu mula sa Busuanga, Palawan na patungkol sa mga isyu ng resettlement na kung saan ang mga naninirahan sa lugar ay inaalok ng lupa na may particular na sukat upang mapaalis na sa kanilang mga tirahan. Dagdag pa ni Gng. Inocida, ikinababahala ng komunidad ay ang pamamahagi ng DAR ng lupa para sa pagsasaka mula sa sakop na lupain ng mga nagrereklamong indibidwal.

Ayon naman kay USec. David ang usaping resettlement ay hindi na bahagi ng serbisyo ng DENR at kung sakaling ipatigil ang operasyon ng partikular na organisasyon, maaaring akalain rin ng ibang organisasyon ay tigil na rin ang kanilang IFMA.

- Natapos ang diyalogo ng bandang 11:00 ng umaga.

Sa pagtatapos ng pulong, sinabi ni USec. Carlos Primo David na uunahin niya ang mga isyung nakikita niyang magagawan ng agarang aksiyon at solusyon. Ipinunto ni USec. David na upang magkaroon ng usad sa mga problema, ang mga pinaka-partikular na mga isyu muna ang kanyang uunahin at para sa pang-kalahatang problema ito ay kanyang pagtutuunan ng pansin at oras sa pamamagitan ng pagsilip ng iba't ibang legalities at pakikipag-ugnayan sa mga nasabing kompanya at organisasyon.

Inihanda ni:

ERNESTINA JOSE

DMO IV

Hulyo 28, 2023

Itinala ni:

JULIE G. IBUAN

HEPE

Dibisyon ng Pangangasiwa ng mga Stakeholder at Pagsasaayos ng Alitan - FOG

Hulyo 28, 2023

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
Document Action Tracking System
Document Routing Slip

Document No: DENRCO -SCISSMCRD-2023-000120-B Print Date: Monday, July 31, 2023

Sender: Ibuan, Julie G.

Address: SCIS - Stakeholders Management and Conflict Resolution Division
Visayas Avenue Diliman Quezon City

Subject: MEMO DTD 07/28/2023 DIYALOGO SA PAGITAN NG DENR AT NG MGA SAMAHAN NG MGA KATUTUBO
KASAMA ANG ILANG KINATAWAN NG LEGAL RIGHTS CENTER (LRC)

Addressee(s): Office of the Undersecretary for Field Operations - Luzon, Visayas and Environment (OUFOLVE), Office of the
Undersecretary for Integrated Environmental Science (DENRCO-OUIES), Office of the Undersecretary for Field
Operations-Mindanao (OUFOM)

CC Addressee(s):

Date/Time Received: 07/28/2023 03:24:00 PM

ROUTING AND ACTION INFORMATION				
FROM	DATE/TIME RECEIVED	FOR/TO	DATE/TIME RELEASED	ACCEPTANCE REMARKS/ACTION REQUIRED/TAKEN REMARKS/STATUS
	07/28/2023 03:30:29 PM	DENRCO - SCISSMCRD		
DENRCO - SCISSMCRD		OUFOE	07/28/2023 03:32:29 PM	

Re: Gadi 7.31 2nd info

Permt 8/1/24 WMC Sgd memo 8/1/24 to RAB
MGBAB + MGBR2

CC: Stakeholder mgmt & conflict
legal rights cited

Lead